

være Tilfældet, forsaavidt som dette Projekt ganske vist ikke har svaret til de Forventninger, hvormed det begyndte, men Enhver, der har levet med i Landbosforholdene fra 1875, veed jo, at der dengang blev gjort mange Forsøg og blev mange fornuftige og planmæssige Ting gennemførte, som senere efter en halv Snes Aars Forløb have vist sig at være mislykkede, og det har navnlig fra to Sider havt Betydning for et Foretagende som dette. Jeg indrømmer, at denne Eiendom, der her er Tale om, Faurbogaard, jo sandsynligvis er kjøbt noget for dyrt, nemlig for 96,000 Kr., hvorved jeg skal bemærke, at den har et Areal af ca. 100 Td. Land. Jeg var selv dengang Medlem af Foreningen, og jeg erindrer godt, at der dengang var Flere, der mente, at det var dyrt betalt for den Eiendom, og at man maaste skulde være forsigtig med at gaa til dette Arrangement, men i 1875 saa Tiderne jo saa opadgaende og florerende ud og Forholdene vare dengang i det Hele af den Bestaaenhed, at man gik noget dristigt til den Slags Foretagender. Dernæst maa man huske paa, at i Spidsen for Holbæk Amts Landbosforening stod en af Landets mest fremstredne og agtede Landmænd, nemlig afdøde Lehnsharoon Zytphen-Adeler, i hvem Foreningen havde en værdifuld Støtte baade i Raad og Daad med Hensyn til denne Sag, saa at man mente, at selv om der en Gang skulde møde visse Vanfæligheder, vilde en kraftig Haand og en energisk Virksomhed fra denne Mand's Side nok holde Sagen oppe, saa at den lod sig gennemføre. Altsaa ganske vist med Bevidstheden om, at Foreningen havde kjøbt Eiendommen noget dyrt, tog Foreningen fat. Den tog kraftig fat ved Dannelsen af en Forsøgsmark og en Planteffole og ved Oprettelsen af en Landbrugsskole for unge Mennekter. I Begyndelsen blev der arbeidet energisk og kraftigt, men saa kom der forskellige tilstødende Uheld, blandt andet netop vedkommende Formands, Lehnsharoon Zytphen-Adelers Død, der indtraadte ganske kort efter, hvorved naturligvis Landbosforeningen blev berøvet en meget betydelig Støtte baade i Raad og Daad. Dertil kom en Tid et noget uheldigt Valg af en Bestyrer og Leder af Foreningen, og endvidere kom saa den naturlige og væsentligste Aarsag, nemlig Nedgangen i Tiderne i det Hele. Jeg sagde, at dette har en dobbelt Betydning for en Bedrift af denne Natur. For det Første har det den almindelige, som det har for enhver Landbosforening, at en Bedrift af 100 Tdr. Land, der paaregnes at kunne svare en vis Udgift, selvfølgelig i nedad-

gaaende Tider ikke nær kan svare den, saa at den altsaa taber i Værdi og i de almindelige Indtægter. Men den anden Side af Sagen er, at under disse nedadgaende Tider, bliver det ogsaa Tilfældet, at de, der skulde støtte et saadant Foretagende og høste Nytte af at støtte det, vanfælig kunne gjøre det. Der kommer en Tid, hvor Nogle trække sig tilbage, hvor Planteffoler, Forsøgsmarker, Fodringsforsøg, og Tilgang af Gælder selvfølgelig bliver ringere, og hvor Publikum nødes til at gjøre mindre Anvendelse af den Nytte, som en saadan Eiendom og Landbrugsskole i det Hele med, hvad dertil hører, skulde gjøre. Fra begge disse 2 Sider af er Trykket kommet over dette Forsøg og har gjort, at det Tid efter anden er gaaet saaledes tilbage, at det har været nødvendigt for Foreningen at bringe meget betydelige Offre, for blot at holde Stillingen gaende. Efter nogle Aars Forløb saae Foreningen sin Fordel ved at bortforpagte Eiendommen til en Landbrugskandidat, der i en Aarrække drev den for egen Regning, idet der holdtes en Skole, som vistnok har havt sin Betydning, men ganske vist ikke længer i det Omfang, man havde begyndt, idet Forsøgsmarken, Landbrugsskolen og Fodringsforsøgene bleve opgivne eller foreløbig indstillede. Fra i Fjor af er vedkommende Forpagter frattraadt Eiendommen, og Landbosforeningen maa nu lade Eiendommen bestyre, hvad der under de nuværende Forhold er aldeles umuligt at gjøre uden et meget betydeligt Tilskud fra Landbosforeningens Side, som løber op til paa det Nærmeste 2,000 Kr. Nu vil det ses, at et saa stort Tilskud fra en Landbosforenings Side med 5 à 600 Medlemmer vil fuldstændig lamme dens øvrige Virksomhed og lægge saa stort Beslag paa de disponible Midler og de Kræfter, hvormed den kan komme til at virke, at den maa opgibe en hel Mængde Ting, som den ellers ibrigt kunde virke heldigt med overfor Befolkningen. Derfor er Spørgsmaalet overfor denne Landbosforening et af to, enten maa den opgibe denne Eiendom, og dermed det Forsøg, den har gjort paa at kunne gaa i Spidsen for den Bevægelse, der mere og mere vinder Anerkjendelse. Det er det Æneste, man kan bebrejde denne Landbosforening, at den er forud for sin Tid, og at den har søgt tidligere end andre at tage Initiativet i Retninger, som man mere og mere nu erkjender, det er rigtigt at komme ind i. Enten maa den altsaa gjøre dette, eller ogsaa maa den tage Gjæld paa sig for at holde Stillingen, og stole paa, at der er